

رنگ های مورد علاقه مردم در کشورهای مختلف

- در ژاپن رنگ های طلایی، سفید، ارغوانی، نقره ای و صورتی دلالت بر خوشبختی و کیفیت خوب محصول دارد.
- در پاکستان رنگ های سبز و نارنجی مورد علاقه مردم است و استفاده از این رنگ در طراحی بسته بندی مواد غذایی و دریایی توصیه می شود.
- در ایران رنگ های سفید، سبز و قرمز که رنگ های پرچم ملی است در طراحی بسته بندی مواد غذایی ارجحیت دارند.
- در سنگاپور رنگ های قرمز، قرمز و نارنجی، و قرمز و سفید دلالت بر موفقیت و خوشبختی دارد.
- - در انگلستان و فرانسه رنگ های سفید، قرمز و ارغوانی مورد علاقه مردم است .
- در آلمان و بلژیک رنگ های زرد و قرمز و در دانمارک و کانادا و اتریش رنگ های سفید و قرمز ارجحیت دارند.
- در فنلاند و یونان رنگ های سفید و بنفش و در نروژ و هلند رنگ های سفید، قرمز و بنفش مورد علاقه مردم هستند.
- در ایرلند رنگ های سفید، سبز و نارنجی و در اسپانیا رنگ های زرد و قهوه ای مورد توجه مردم قرار دارند.
- مردم روسیه به رنگ های سفید، آبی آسمانی و نارنجی توجه می کنند.

خاورمیانه محل به وجود آمدن سه دین بزرگ اصلی دنیا و مهد تمدن بشری است .

به همین خاطر رنگ، نقش نمادینی در مراسم، آیین ها و زیباسازی در دین های یهود، اسلام و مسیحیت ایفا می کند. قرمز، سبز، سفید و سیاه رنگ های نمادینی است و بر روی پرچم بسیاری از کشورهای اسلامی دیده می شود.

دومین ترکیب معروف **فیروزه ای**، **آبی** و **زرد طلایی** به همراه **قرمز** و **سبز** است.

این رنگ ها در فرهنگ و هنرهای این منطقه به خوبی مشاهده می شود.

رنگ در ادیان

- رنگ ها در گذشته بیانگر نیروهای **خیر و شر** بودند، گاه تداعی کننده ابلیس و پلیدی و ناپاکی و گاه نشانه تقدس و پاکی و خیر بودند. همچنین رنگها در ترکیب با فرم های مختلف برای **نگهداری بشر از نیروهای شر** مورد استفاده قرار می گرفتند.
- اگر چه ادیان رنگ خاصی ندارند، اما به تبعیت از مختصات خاص اجتماعی، فرهنگی و جغرافیایی گاه رنگ خاصی به آنها نسبت داده شده است.
- نسبت دادن يك رنگ به دین و مذهبی خاص از بسترهای مختلفی سرچشمه می گیرد که ناشی از پیچیدگی های فراوان اندیشه بشری و حیات اجتماعی است.

در منظر نگاه اسلامي و عرفاني، رنگ ها منزلت خاصي دارند و هر يك از آنها به منزله نماد يكي از مراحل تعالي و رسيدن به حق تعالي تلقي مي شوند.

به طور مثال در تاويل هاي مختلف عارفانه در عالم تصوف و عرفان تقسيم بندي هاي متفاوتي را شاهديم كه يكي از آنها كه توسط علاء الدوله سمناني نوشته شده است به اين گونه مي باشد

- 1- رده جسم لطيف يا آدم هستي به رنگ سپاه يا خاكستري
- 2- رده جان حياتي يا نوح (ع)، **آبي رنگ**
- 3- رده دل يا ابراهيم (ع)، **سرخ**
- 4- رده ابر آگاهي يا موسي (ع)، سفيد
- 5- رده روح يا داود (ع)، **زرد**
- 6- رده سر يا عيسي (ع)، سپاه
- 7- رده مركز خدايي يا محمد (ص)، واپسين رده نور **سبز** درخشان

به طور كلي رنگ ها در اديان مختلف داراي مفهوم و معنای خاصی هستند که به طور اجمالی به آنها می پردازیم:

- در تحلیل رنگ سفید، معصومیت غیر قابل لمس و درك نشدنی را می توان عنوان کرد. سفید عدم تمایز و کمال متعالی، سادگی، نور خورشید، هوا، تنویر، پاکی و معصومیت و نشان قدوسیت است. امروزه لباس سفید نشانی از شادکامی است
- هندی ها در مراسم عزای سفید بر تن می کنند که نشانه مشایعت متوفی به بهشت و رسیدن به کمال است و سفید به همراه قرمز به معنی مرگ است.
- در مذهب بودا نشانه ای از تسلط بر نفس و نجات،
- در مسیحیت نماد روح مطهر، شادی، پاکی
- در یونان باستان نمادی از سوگواری، عشق، زندگی و مرگ است.
- رنگ برگزیده و انتخاب اول اسلام، رنگ سفید است که امام باقر (ع) می فرماید ”هیچ لباسی بهتر از لباس سفید نیست.“

قرمز: رنگی است متجاوز، که در تمدن های بدوی بسیار عمومیت دارد. زیرا با خشم، کشمکش و خطر رابطه نزدیکی غضب، دارد. در میان **هندیان** رنگ قرمز دارای جایگاه ویژه ای است و رنگی مقدس به شمار می آید. آنان پیشانی گاوها را با رنگ قرمز رنگ آمیزی می کنند و نوحه عروس را با رنگ قرمز از دیگران متمایز می نمایند. رنگ قرمز برای دفع چشم زخم هم در میان آنها استفاده می شود.

در دین **یهود** قرمز بیشتر نشانه گناهان شهوانی است.
مسیحیان قرمز را سمبلی از شهیدان می دانند.
در **ژاپن** این رنگ نماد خوشبختی و سعادت است.
مصریان این رنگ را محافظ آتش می دانستند.
در **ایران** نیز لباس عروسان بلوچی به این رنگ است.
در مراسم آیینی **عاشورا** نیز قرمز نماد شهادت است.
در **ایران** نشانه آتش و لباس پیروان بابک خرم دین است.
لاله سرخ رنگ نیز نمادی از شهادت در فرهنگ **ایرانی** -
اسلامی ماست.

سهروردي وقتي از عقل سرخ بحث مي کند، يعني عقلي که در
سر انسان وجود دارد.

مفاهيم رنگها

رنگ **زرد** روی هم رفته از رنگ های نورانی است. این رنگ کنایه ای از خورشید، رنگ ابدیت و جاودانگی است. در قرن دهم در فرانسه، در ب خانه جنایتکاران را با این رنگ مشخص می کردند. به نوعی رنگ خیانت است. در یونان باستان الهه ها و دوشیزگان را با رنگ **زرد زعفرانی** به تصویر می کشیدند. در قرون وسطی رنگ زرد کمرنگ نشان خیانت بود. در چین و تمدن مسیحی غرب و تا حدی ایران، این رنگ سمبل تقدس است و معمولاً هاله دور سر مقدسین با رنگ زرد نشان داده می شود.

آبی رنگ خرد است. فراست و کشف و شهود را به همراه دارد. بصیرت و اشراق و اندیشه را معنا می کند. آبی رنگی درونی است که در انسان حالتی ماورایی ایجاد می کند.

یونانیان رنگ آبی را نمادی از ظلمت می دانستند. در کلیسا غالباً آبی به عنوان نشانه ای از شکوفایی، تواضع و اعتقاد استفاده می شود. در اندیشه مسیحی رنگ آبی نمادی از ملکوت، حقیقت ملکوتی، ابدیت، ایمان و رنگ مریم عذراست.

آبی در تفکر ایرانی نماد پاکی و معنویت است. در معماری مساجد اسلامی، رنگ آبی و فیروزه ای بسیار به کار رفته است.

سیاه

بیشتر به عنوان نمادی از بدی به کار گرفته می شود. تاریکی آغازین، خلا، شر، ظلمت بزرگ، یأس، ویرانی، تباهی، اندوه، متانت، وقار و سنگینی؛ سیاه به معنی سخت سنگدل و غیر عقلانی نیز هست. در نوع پوشش شاید بیانگر افسردگی، یأس و ناراحتی و سوگواری هم تلقی شود.

سیاه رنگ شعار رسمی خلفای عباسی بود و لباس رسمی آنها نیز به رنگ سیاه بود و به همین دلیل آنها را سیاه جامگان می نامند. در تصوف رنگ سیاه را اغلب رنگ شیطانی و سیاه بختی و در مرتبه پایینی می دانند، ولی تعدادی نیز آن را رنگ تکامل یا به عبارتی بالاترین رنگ می دانند. بدین معنا که انتخاب رنگ سیاه یعنی گذشتن از عالم مادیت و از این منظر، رنگ سیاه در صدر رنگ ها قرار می گیرد.

رنگ سبز

- از ثبات عقیده و خودشناسی حکایت می‌کند. سبز رنگ آرامش و روستا و رنگ درختان و چمنزار است و سبز روشن، بهار و باروری را تداعی می‌کند. سبز، رنگ آرامش همراه با تفکر است بر خلاف رنگ آبی که رنگ آرامش صرف است. رفتن به پهنه طبیعت قرار گرفتن، تحت تأثیر این رنگ شگرف است.

سبز مظهر عقل و ایمان و رنگ تعالی و کمال است. سبز نماد ایمان و کمال و رنگی بهشتی است و از آنجا که در سبز ایمان و اطمینان مشهود است، نزد مسلمانان رنگ مقدس محسوب شده و مردم این رنگ و پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت طاهرین و اولادشان را به هم مرتبط می‌کنند.

مهم ترین جلوه رنگ سبز که به خاطر آن نزد
ادیان جایگاه خاصی دارد این است که سبز،
نماد

حیات و فناپذیری و جاودانگی است. قرآن
کریم به این رنگ متعادل عنایت ویژه ای
دارد. در

آیاتی به سبزی گیاهان و روئیدنی های سطح
زمین اشاره شده و این مسئله آیتی برای اهل
ایمان دانسته شده است.

تقدس رنگ زرد در میان **بودایی** ها، قرمز در
میان **هندوها** و نیز سبز زمردین در میان
مسیحیان

و فیروزه ای و سبز در میان **مسلمانان** (و
ایرانیان) نشان دهنده تفاوت جایگاه رنگ ها
در میان تمدن های بشری است و موید این
نکته است که هر رنگ با توجه به بینش و

جهان بینی اقلیم
و جغرافیا و آیین و مذهب در هر منطقه ای
دارای تفاوت است.

سابقه رنگرزی در ایران

- رنگرزی در ایران به پیشینه رنگ سازی که قدمتی چند هزار ساله دارد باز می گردد. (تولید رنگ برای انواع هنرها مانند کاشی سازی و قالی و شیشه و ...)
- رنگ در منسوجات از فامهای خاص رنگی با شدت رنگی متناسب تبعیت می کند. بر خلاف سایر هنرها، همه گونه طیف رنگی در منسوجات استفاده شده و محدودیتی وجود ندارد.
- از سوی دیگر به طور معمول طیف های رنگی مورد استفاده با موضوع و مفهوم طرح و نقش ارتباط و انطباق دارند و رنگ ها با هماهنگی در کنار یکدیگر قرار می گیرند.

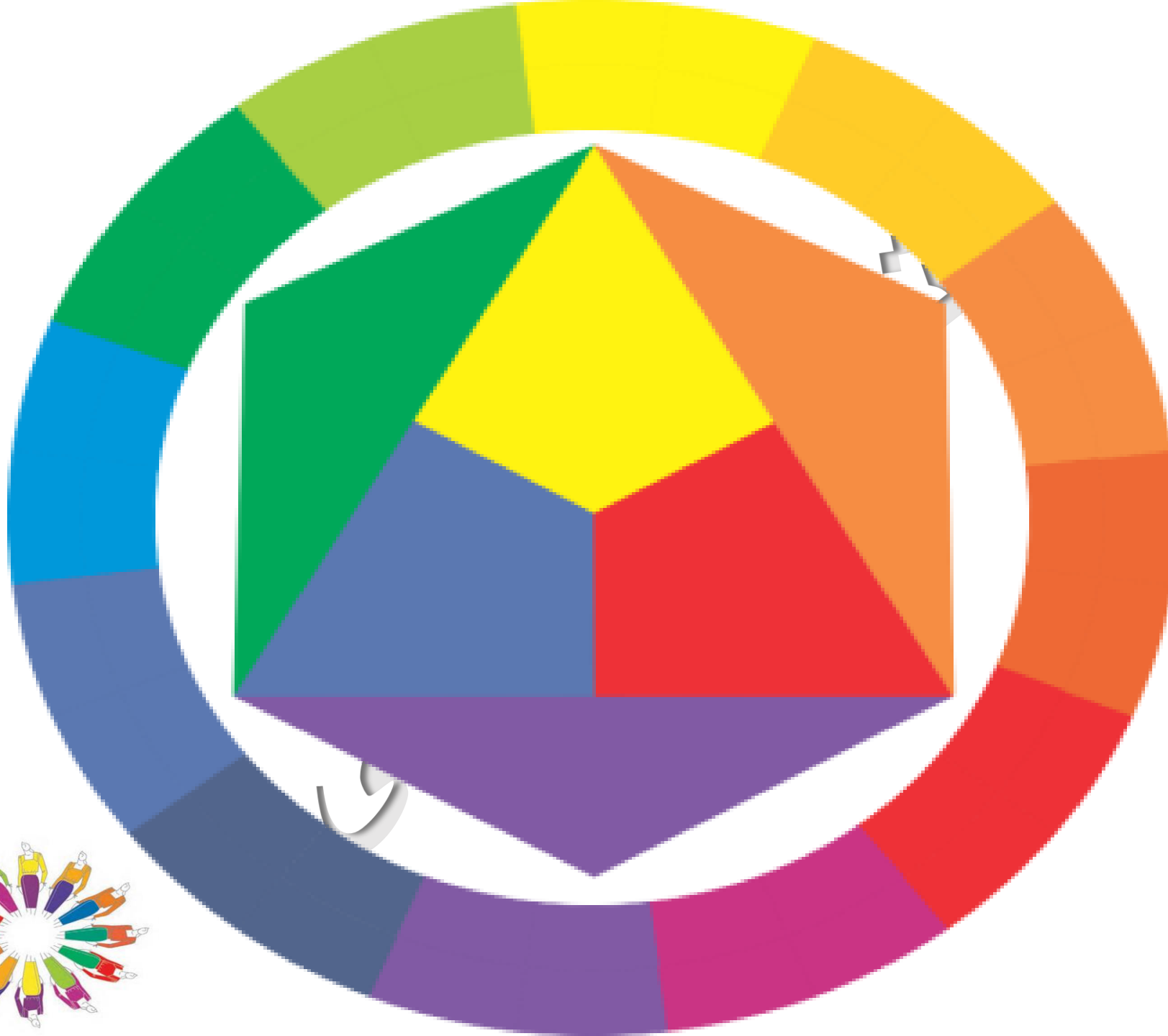
رنگ عامل جدایی ناپذیر از ساختار و ترکیب کلی پارچه است. در قدیم رنگرزی به شیوه سنتی صورت می گرفت و شیوه تهیه تمامی رنگ ها یکسان نبوده و مواد رنگزا متفاوت بوده است. از جمله خصوصیات رنگ های سنتی ثبات آنها در مقابل نور خورشید و نیز هنگام شستشو با مواد مختلف نظیر مواد قلیایی است. اگر چه این دو عامل به تدریج باعث ملایمت رنگ ها می شود ولی باعث خامی و از بین رفتنشان نمی گردد.

رنگرزی سنتی منسوجات به دلیل سختی و
مشقت بسیار، گرانی و وقت گیر بودن رفته
رفته به دست فراموشی سپرده شد و بازار
رنگرزی شیمیایی رونق یافت.
رنگ های شیمیایی بسیار زنده و شاداب و
تاحدی زنده، خشک و خشن، و در اثر تابش
نور و نیز پس از شستشو رنگ می بازند

پارچه های سنتی قدیمی که به شیوه رنگرزی طبیعی رنگ آمیزی شده اند دارای تنوع رنگی زیادی نیستند و رنگهای آنها آرام و پخته است ولی پارچه های جدید که با رنگ های جوهری رنگرزی و بافته می شوند دارای رنگ بندی های متنوع و گسترده هستند و همه نوع طیف رنگی را می توان در آنها مشاهده کرد.

تنوع رنگی در پارچه های سنتی باعث افزایش قیمت و کیفیت و اهمیت آنها می شده است ولی در پارچه های معاصر عامل مهمی محسوب نمی شود.

انتخاب رنگ های مناسب برای پوشاک چیزی بیشتر از سلیقه شخصی است. ممکن است متخصص طراحی پوشاک، ترکیب نارنجی و فیروزه ای را برای لباس بپسندد ولی پسند دیگران چیز دیگری باشد. چون متخصص طراحی پوشاک با آشنایی از رنگ ها، چپینش هماهنگی ایجاد می کند. هماهنگی در رنگ لباس هایی که انتخاب می کنید باید مانند هماهنگی در نت های موسیقی باشد و شما را چشم نوازتر نشان دهد. برای این کار می توانیم از دایره رنگی کمک بگیریم

ما دانسته یا ندانسته به رنگ های موجود در محیط اطرافمان، واکنش نشان می دهیم. مثلا انقباض دستگاہ قلبی - عروقی (نبض و فشار خود)، دستگاہ عصبی و حتی انقباض و انبساط ماهیچه های ما با مشاهده رنگ ها تغییر می کند. بسیاری از مردم وقتی در فضایی نورانی با رنگ های روشن قرار می گیرند، احساس راحتی بیشتری می کنند. در حالی که گروهی دیگر از فضاهاى تارک و رنگ های تیره بیشتر لذت می برند. ما از لحاظ احساسی و روانی در برابر رنگ ها واکنش های متفاوتی ابراز می کنیم که برخی از دلایل آنها مربوط به خاطرات ماست.

از اوایل قرن نوزدهم مطالعات فراوانی در مورد رنگ ها انجام شده و دانش بشر در شناخت ویژگیهای رنگ و آثار روانی و فیزیکی آن بر انسان فزونی یافته است. آگاهی از آثار فیزیکی و روانی رنگ ها تحولات بسیاری در کاربرد رنگ در زندگی روزمره انسان به وجود آورده است. مثلا رنگ مخزن های بزرگ ذخیره بنزین را در پالایشگاه های نفت سفید انتخاب می کنند زیرا بر اثر تجربه دریافته اند، تبخیر بنزین، زمانی که مخزن سفید باشد، تا حدود یک سوم کمتر از زمانی است که رنگ دیگری داشته باشد، زیرا رنگ سفید نور را منعکس می کند و به همین دلیل نیز، در تابستان پوشیدن لباس های روشن و سفید بدن انسان را از گزند گرما محافظت می کند.

آزمایش های فراوانی در مورد تاثیرات روانی رنگ ها به عمل آمده است. از جمله این که در کارخانه های بزرگ، همه کارگرانی که جعبه های فلزی سیاه رنگی بر دوش حمل می کردند از سنگینی آن جعبه ها شکایت داشتند. اما کارگران با تغییر رنگ جعبه های فلزی سیاه به سبز روشن، جعبه ها را سبک تر احساس می کردند و بدون هیچ شکایتی به کار ادامه می دادند.

همه ما به تاثیر و معنای خاصی که از رنگ سبزه زار، آسمان، گل ها، زمین، دریا و غیره حاصل می شود واقفیم. معانی دیگری نیز با رنگ ها تداعی می شوند که حالت نمادین دارند مثل قرمز، سبز یا آبی.

مثلا قرمز دارای معنادهایی است که در محیط زیست یافت نمی شود، نظیر: خطر، فوریت یک امر، انقلاب، مبارزه، و عصبانیت که به علت همین معنای ضمنی است.

در میدان گاو بازی پارچه قرمز رنگی را در مقابل گاو وحشی تکان می دهند، در حالی که می دانیم گاو نسبت به رنگ ها هیچ گونه حساسیتی ندارد و در واقع کور رنگ است و رنگ قرمز در این مورد فقط برای تماشاچیان گاو بازی معنای خاصی دارد.

رنگ قرمز معانی نمادین دیگری مانند عشق و گرما و زندگی و ... نیز دارد.

هر رنگ دارای معانی ضمنی بسیاری است که برخی از آنها از راه تداعی با پیده ای طبیعی و برخی دیگر از طریق رمزی دارای آن معنا شده اند.

در نتیجه، رنگ در آموزش سواد بصری اهمیت بسیاری می یابد. رنگ زرد رنگی است که بیش از همه به نور و گرما نزدیک است. تحریک و حالت عاطفی بیش از همه در رنگ قرمز مشاهده می شود و بالاخره آبی حالتی ملایم و بی حرکت را تداعی می کند.

علت برجسته به نظر رسیدن رنگ زرد و قرمز در زمینه اثر هنری و توفتگی و عمق دار جلوه کردن آبی همان کیفیت های ذکر شده است. حال اگر رنگ قرمز را با آبی مخلوط کنیم، از حالت تحرک آن کاسته می شود و زرد در ترکیب با آبی ملایم می شود و مخلوط کردن زرد با قرمز به حرارت و تحرک آن می فزاید. هر چه درجه اشباع آن کاسته شود بار عاطفی رنگ ملایم تر و آرام تر می شود.

طراحان لباس از ویژگی های خاص فیزیکی و روانی رنگ برای ارزش گذاری هر چه بیشتر عناصر رنگی یا استفاده از آنها در وضعیت های خاص و یا هدف و منظور خاصی برای رفع عیوب اندام بهره می گیرند.

زمانی که خط با خود رنگ دارد از اثر آن کاسته و یا بر آن افزوده می شود. خط افقی با بار آبی بر شدت رنگ آبی و آرامش خود می افزاید و خط افقی با بار زرد یا سرخ از اثر رنگ آبی و سردی اش می کاهد.

در این حالت بر حسب شدت گرمای رنگی آن بر توان جنبشی اثر افزوده می شود. به کار بردن خطوط متمایز و برجسته در کنار سایه روشن لطیف در اندام و لباس، به ویژگی های بصری مورد نظر طرح تاکید می کند. خطوط نرم در همراهی با رنگ های تند و شدید یا خطوط خشن و ایستا به همراهی رنگ های ملایم موزون نوعی تضاد خط و رنگ است که بر اثرگذاری طرح افزوده و بیان آن را گسترش می بخشد.

بشر مفهوم رنگ را از طبیعت آموخته است. با بهره گرفتن از رنگ ها و خواص ویژه آن ها می توان محاسن اندام را به جلوه در آورد و معایب آن را تا حد امکان پوشاند. غالباً لباس های تک رنگ سبب بلند تر نمایاندن فرد می شوند. بطور کلی بیشتر رنگهای طبیعت در پوشاک کاربرد دارند.

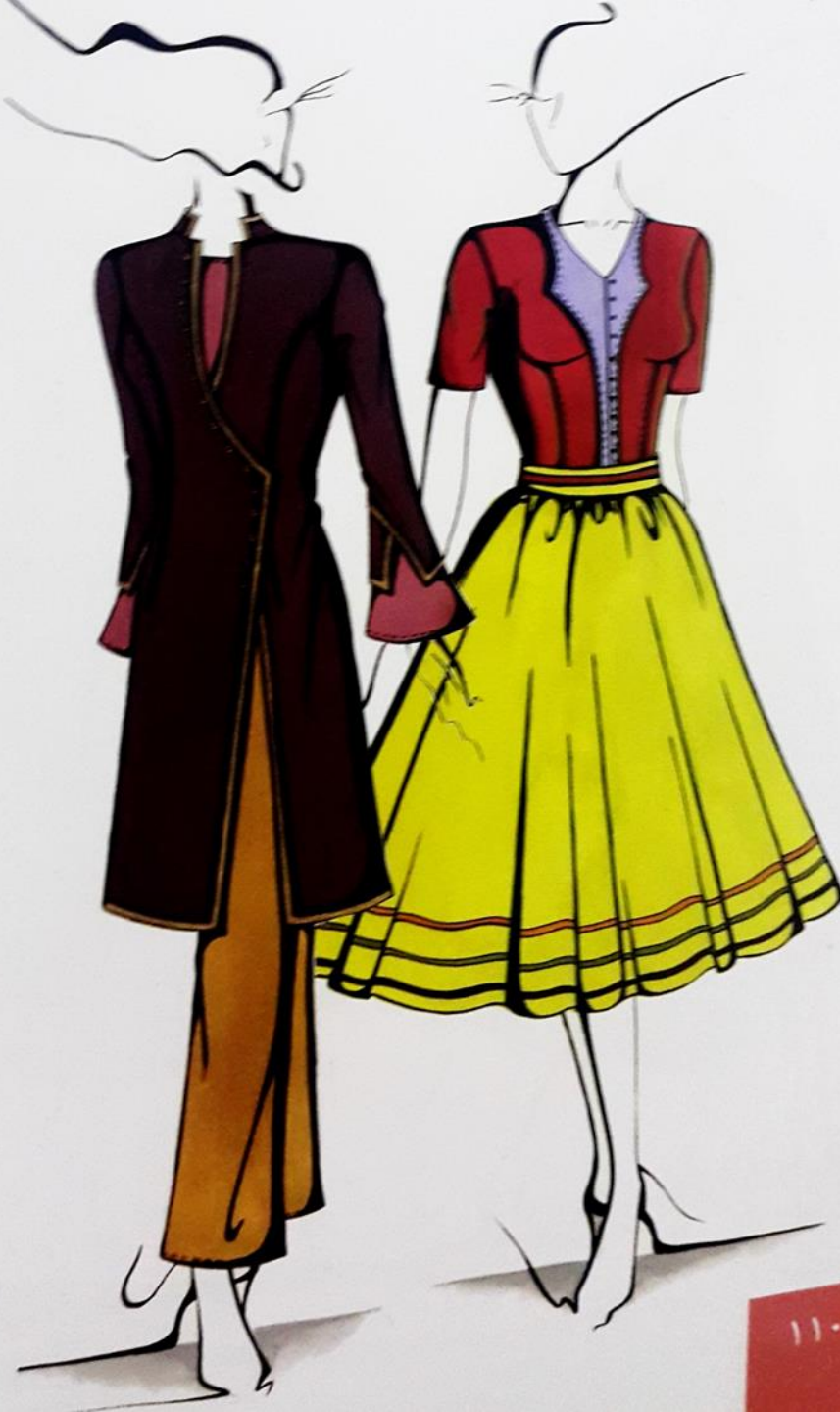
شکل ۳.۲۴. مقایسه تاثیرات رنگ‌های تیره و روشن بر اندام

چگونگی تاثیر پذیری انسان ها از رنگ ها ماهیتی کاملا روانی دارد و به طور غیرمستقیم در هنجارها، واکنش ها، عکس العمل ها و رفتارهای فرد موثر است. دیدن رنگ ها می تواند حال و هوای خودآگاه و ناخودآگاه ما را تغییر دهد. رنگ ها بر همه حواس ما تاثیر می گذارند. یکی از خصوصیات رنگ این است که می تواند تا اعماق نیروی ادراک و شعور ما نفوذ نماید.

هرچه درجه اشباع یک رنگ بیشتر باشد، آن رنگ تندتر به نظر می رسد و بر عکس هرچه درجه اشباع یک رنگ کمتر باشد، آن رنگ ملایم تر به نظر می رسد. به لحاظ روانی استفاده از رنگ های روشن موجب تحریک خلاقیت فرد می شود. رنگ های روشن و براق به مراتب بیشتر از رنگ های تیره و مات توجه بیننده را جلب می کنند. این رنگ به افراد با اندام درشت توصیه نمی شود.

شکل ۳۶ مقایسه تاثیرات رنگهای تیره و روشن در جهت رفع عيوب اندام

۱۱۰

شکل ۳.۲۷ مقایسه رنگ‌های راق و مات در جهت رفع عیوب اندام

خصوصیات هماهنگ
موجود در لباس وقتی
که تغییر می کند به لحاظ
بصری در بلند و کوتاه
نمایاندن بخش های
مختلف بدن تاثیر می
گذارد. مانند به کار
گیری رنگ در ایجاد
تغییر در خط برش و لبه
لباس.

این تصویر مقایسه
تاثیرات ایجاد شده بر
اندام در جابجایی رنگ
ها در قسمت های مختلف
لباس

می توان با استفاده از این دایره معروف رنگ
ها را با اصول ویژه ای چید. اگر اصول
استفاده از این دایره را در طراحی
پوشاک بیاموزیم می توانیم لباس ها را با
استفاده از الگوهایی که این دایره رنگ در
اختیارمان قرار می دهد، هماهنگ کنیم.